

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancațe nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 117.

Luni, Marți 28 Maiu (9 Iunie)

1885.

Brașovŭ, 27 Maiu (8 Iunie) 1885.

Departate au mai ajunsŭ lucrurile în țera acésta.

Nici nime românesce nu mai sufere administrația ca să purtămŭ, nici îmbrăcăminte românească să îmbrăcămŭ.

În statulŭ vecinŭ românŭ, în capitală chiar, societățile maghiare pörtă nejenate de nimeni tricolorulŭ maghiarŭ la tôte ocaziunile, unŭ tricolorŭ care aparține unui altŭ statŭ străinŭ, ér aici la noi ni se ia în nume de rău, atribuindu-in-se de mare crimă, că purtămŭ tricolorulŭ roșiu, galbenŭ, vênêtu alŭ Ardélului, care suntŭ colorile nôstre tradiționale naționale, numai pentru că sémênă cu tricolorulŭ statului românŭ.

Dar ce ȕicemŭ!

Dacă ar fi așa, atunci ar trebui să se suprime și tricolorulŭ orașului Pesta, care asemenea este compusŭ totŭ din colorile roșu, galbenŭ, vênêtu.

Trebuie să credemŭ prin urmare, și avemŭ nevoie destule pentru acésta, că colorile nôstre tradiționale, ce le 'ntrebuințămŭ la ocaziuni festive, numai și numai de aceea nu se mai toleréză astăzi, pentru că suntŭ naționale, precum și mai este nicăiri tolerată limba nôstră, pentru că este românească.

Aici e buba. Dacă amŭ schimba mâne colorile nôstre naționale, tot așa de persecutate arŭ fi.

Din Halmagiu, comitatulŭ Aradului, primimŭ corespondență caracteristică pentru relațiunile nôstre de față cu Maghiarii. Ca să vadă și cetătorii nôstri până la ce gradŭ suntemŭ persecutați pentru sentimentele nôstre românesce, publicămŭ aci acésta corespondență în întregulŭ ei, dorindŭ ca să căpêtamŭ deslușiri mai amêrunțite despre sentințele ce au fostŭ pronunțate în contra persónelorŭ, despre car e vorba. Éta ce ni scrie:

Domnule Redactorŭ!

La serbătorile Rosaliilorŭ întorcându-mê prin orașelulŭ Halmagiu (o parte anectată din fostulŭ comitatŭ alŭ Zarandului la comitatulŭ Aradului) am vinseiu în persónă despre brutalitatea dirigărilor maghiari de acolo în potriua poporului românŭ. Éta faptulŭ:

Unŭ cetățênŭ cu numele Irhașiu din orașelulŭ Halmagiu îmbrăcândŭ unŭ costumŭ naționalŭ, ca vestmêntŭ de sêrbătoare în Dumineca Rosaliilorŭ și ducându-se la biserică solgăbirêlulŭ Brutay Gyula l'a scosŭ afară din biserică și l'a dusŭ cu escortă de gendarmi la judecătoria, unde a fostŭ desbrăcatŭ de vestminte, cari i s'au confiscatŭ sub cuvêntŭ că a demonstratŭ cu colorile lorŭ contra statului ungarŭ.

Bietulŭ omŭ a fost datŭ pe mâna judecătorei regesci de cercŭ de 1-a instanță din Halmagiu și judecătorelŭ în urma cercetării aflatŭ, că călțunii și brêulŭ (încingătore) erau în colorŭ demonstrative contra statului. Aceste două obiecte i s'au și reținutŭ, ér celelalte vestminte i s'au redatŭ.

Pentru fapta aceea numitulŭ cetățênŭ a fost pedecatŭ, nu știu după care codice, ca agitatorŭ și turburătorŭ în contra integrității statului maghiarŭ cu cea mai aspră pedepsă ce s'a pututŭ aplică.

Comedia însă nu s'a terminatŭ cu acésta. În ziua următoare băieții și fetele dela scôla română din satulŭ vecinŭ Halmăgelŭ au eșitŭ așă în câmpulŭ verde la unŭ maiialŭ, ca să se-șă rădă după vechia datină.

Aici s'a arangiatŭ și unŭ dansŭ nevinovatŭ purtândŭ tinerii și totŭ asemenea fetițele mici coarde cu tricolorulŭ roșu-galbenŭ-vênêtu pe peptŭ, ca semne că făcêu parte din arangiatori.

După maiialŭ s'au risipitŭ cu toții încă înainte de 9 ôre sêra pe la locuințele lorŭ și osteniți cum erau s'au culcatŭ.

Dêr ce să veți?

Târziu nôptea au călcatŭ gendarmii locuințele părintesci și pe nisce băieți de scôla nu s'au sfiitŭ ai smânci din patŭ și ai escorta la oficiulŭ solgăbirêscŭ, unde solgăbirêlulŭ înfuriatŭ care este cunoscutŭ ca omŭ ce se pörtă în modŭ brutalŭ, i-a insultatŭ și a băgatŭ frică în sêrmanii băieții amenințându-i.

După o maltratare de trei zile, băieții au fostŭ predați judecătorei regesci, care li-a dictatŭ sentințe asemenea cu ceea ce s'a pronunțatŭ asupra omului cu costumulŭ dela Rosalii.

Cum se vorŭ resolvă cauzele acestea la forurile respective?

Nu știu. Dêr ceea ce am arătatŭ pân'aici este faptŭ întêmplatŭ.

Casurile acestea nu le-am descrisŭ nici pentru Maghiari, nici pentru guvernŭ nici pentru așa numita „societate maghiară de cultură“ din Clușiu, cu atâtŭ mai puținŭ pentru d. Franciscŭ Pulszky, ci simplu numai pentru ca opiniunea publică nepreocupată să se pôta convinge despre valôrea „libertății constituționale“, de care se bucură ađi Românulŭ în patria sa străvechiă.

Dacă ar fi să descriu suferințele poporului și ale cărturarilorŭ românŭ, presiunile, maltratările și chiar brutalitățile deregătorilorŭ maghiari din ținuturile locuite de Români, nu a-și putê-o face acésta într'o singură corespondență, ci ași fi silitŭ să scriu broșuri întregi pe fiecare septemână și încă în patru limbi, celŭ puținŭ, pentru ca totŭ omulŭ să se convingă despre fărădelegile comise și tolerate.

Me voi încercă de altă dată să înșirŭ datele, ce le posedŭ despre astfelu de uneltiri, ce se sevêrescŭ în paguba Românului maltratatŭ.

C.

SCRILE ȕILEI.

Inaltŭ P. Sa mitropolitulŭ Miron Romanulŭ a convocatŭ sinodulŭ archidiecesei transilvane gr. or. în sesiune estraordinară pe ziua de Marți 4 Iunie v. la 9 ôre a. m. în biserica catedrală din Sibiu. Motivulŭ convocării e rezoluțiunea M. Sale în cestiunea ajutorului de statŭ, precum se exprimă cercularulŭ Es. Sale pâr. mitropolitŭ: „Ponderositatea acestei rezoluțiuni prea înalte și situațiunea de tot gravă, în carea se află pusă biserica nôstră și în specialŭ clerulŭ archidieceșanŭ față cu ajutorulŭ de statŭ, reclamă cu urgență întrunirea sinodului nostru archidieceșanŭ, pentru ca acela, ca uniculŭ competentŭ, să pronunțe cuvêntulŭ finalŭ din partea bisericii în stadiulŭ mai nou alŭ acestei afaceri.“

—0—

După cum comunică foile ardelenene, se face cea mai mare presiune asupra funcționarilorŭ, fără deosebire de naționalitate, ca să se facă membri ai reuniunii de maghiarisare din Clușiu. După convingerea nôstră, nimenea nu pôte fi silitŭ a se face membru alŭ unei reuniuni, a cărei țintă este turburarea păcii dintre naționalități.

—0—

Motivulŭ, pentru care s'a interȕisŭ importarea porcilorŭ din România în Ungaria, ar fi după »Sieb. Deutsch. Tgbl.« din Sibiu următorulŭ: »Unŭ comerciantŭ românŭ de vite importă pela Turnu-roșu unŭ însemnatŭ numărŭ de porci în țera, cu destinațiunea la Peșta sêu la Steinbruch. La contumațiă, precum și în Sibiu s'au visitatŭ porcii și s'au declaratŭ de amêndouê orile ca deplinŭ sănêtoși. Comerciantulŭ îi încarcă în șapte vagone pornindu-i spre Steinbruch. Aci s'au visitatŭ din nou și s'au declaratŭ bolnavi, întorcându-i îndêrêtu la Sibiu. Porcii, cari cum se ȕice suferŭ de bôla de gură și de

unghii și n'au mâncatŭ de Duminecă a fostŭ sêptemână, au ajunsŭ aci într'o stare, încâtŭ e temere că mulți din ei vorŭ crăpă. Astfelŭ comerciantulŭ are nu numai paguba ducerii și întôrcerii porcilorŭ, ci și a porcilorŭ prăpădiți. Comerciantulŭ a încredințatŭ afacerea unui advocatŭ de aci, spre a obținê despăgubire.«

—0—

»Ellenzek« vorbindŭ despre societatea »Carpații« din Bucuresci, ȕice că numărulŭ membrilorŭ ei este considerabilŭ și fondurile ei însemnate. De aceea cere, ca reprezentantulŭ austro-ungarŭ din Bucuresci să facă ceva.

—0—

În Nr. 109 alŭ fôiei nôstre amŭ publicatŭ între »Scirile ȕilei« o comunicare din Hațegŭ, că la maiialulŭ întocmitŭ de tinerimea maghiară de acolo în folosulŭ fondului reuniunii de maghiarisare din Clușiu a luatŭ parte și o familiă română. D. Nicolau Todosiu, căci de d-sa era vorba în aceea notiță, rêspondê numindŭ pe raportorulŭ ei »calomniatorŭ,« fără a găsi cu cale însă să declare, dacă a luatŭ sêu nu parte la acelŭ maiialŭ. Așteptămŭ unŭ rêsponsŭ în acestŭ întelesŭ.

—0—

»Timișiana,« noulŭ institutŭ de creditŭ și de economii din Timișôra, a datŭ peste pedeci. Odată s'au fostŭ respinsŭ statutele institutului din partea tribunalului din locŭ, îndrumându-se direcțiunea a face în ele unele modificări. Statutele modificate, în întelesulŭ decisului adusŭ din partea tribunalului, fură în scurtŭ timpŭ de nou înaintate acestuia, și tribunalulŭ le mai retrimise odată direcțiunei, cu îndrumarea să facă încă o mică modificare în ele, adecă: pe lângă fôia română desemnată de fôia oficiôsă a institutului, să mai desemneze și o fôia străină de fôia oficiôsă. Direcțiunea, spune »Timișôra,« a decisŭ a se primi de fôia oficiôsă neromâna a institutului fôia maghiară din locŭ și în casŭ de lipsă și alta din Peșta.

—0—

ȕiarele din Bucuresci spunŭ, că se lucréză pentru unirea liberalilorŭ independenți cu liberalii-conservatori, spre a se putê luptă cu energiă în contra actualiei stări de lucruri în România.

—0—

»Egyetértés« scrie următoarele: »Aflămŭ că ȕilele acestea unŭ bărbatŭ maghiarŭ, care se bucură d'o mare influință, a venitŭ la Bucuresci pentru a îndupleca pe guvernulŭ românŭ să se învoêscă a legă liniile ferate pe care le-a deschisŭ acum la otarele Transilvaniei cu liniile ferate ungare. A vêdutŭ pe unŭ financiarŭ de aci, care i-a datŭ o întêlnire. Când s'au întêlnitŭ mai era ș'o altă persónă străină, și când a venitŭ vorba despre discutarea cestiunii, persóna străină s'a amestecatŭ în discuțiune și a dechiaratŭ categoricŭ că Ungaria și bărbații Ungurŭ nu mai potŭ căpêta nici unŭ felŭ de concesiune dela România. Șicanele pe care le-au înduratŭ Românii la vămile ungare au revoltatŭ spiritele. Persóna străină, pe urmă, prezentându-se a ȕisŭ că este ministrulŭ-președinte Brătianu. E tristŭ, termină ȕiarulŭ citatŭ, că Ungaria perde necurmatŭ piețele din România. Chiar și mărfurile din Transilvania, care de secole dominau piețele române, au începutŭ să dea înapoi și să fie din ce în ce mai strîmtorate.«

—0—

»România« spune, că d-na Ar. M. Manolescu, însoțită de d. și d-na C. Nottara, d. M. Dimitriadi ș. a., toți artiști dela teatrulŭ naționalŭ din Bucuresci, vorŭ face în vêra acésta o excursiune artistică în Transilvania și Bucovina.

—0—

»Rêsboiulŭ« din Bucuresci spune că ȕilele acestea s'au protestatŭ polițele d-nei Paul și comp. (trei) d-lorŭ Tache Georgescŭ, I. Sandrovitz, Helena Milker, Frații Crețoiu, I. Mihălescu, P. G. Mihăescu, I. Demetrescu, C. Belciugățeanu din Bucuresci, S. Schmetau și Julica & Ionescu din Ploesci, Niță I. ȕenescu din Caracalŭ și I. Pa-nautescu din Buzêu.

—0—

În ȕilele trecute a fostŭ în Focșani unŭ grôzniceŭ focŭ, care a pricinuitŭ o pagubă de vr'o 250,000 franci. Vinerŭ a izbucnitŭ unŭ nou focŭ, care a mai consumatŭ câteva case.

Maghiarisarea în pașalîcul lui Banffy.

Din jos de Mureșu, 6 Iunie 1885 n.

Domnule Redactor! Într'adevăr și nu e glumă, cine vrea să audă schimositurile de nume și connume române și germane prefăcute în maghiare, să facă o călătorie ca și mine prin comitatul Solnocu-Dobeca și prin o parte a comitatului Bistrița-Năsăud și apoi vrîndu nevrîndu, după ce va audă espresionile cele frumoase române schimosite în maghiare, va trebui să ridă.

În comitatele acestea două se luptă limba vacii cu limba bouului; — cu alte cuvinte stăpînitorii țîlii cu forța vrîu să facă din Român Unguri, dacă nu cu simțului cel puțin cu numele. Și etă până una alta le succede, încât una și-o facu după plac și pre voiă, — și anumiți traficarea numelor, dară deu nu știu cum le va succede când vor vrea să probeze cu a doua, a trecut vremea lui »Muszaj,« sunt în vremea și timpul lui »fă bine.« A schimosi numele și conumele omenilor cum am vădit: din Ioan Florica în Virag János și din Păcuraru în Juhász, era din Weinstock în Szölösi însemnăză atât și nimica, prin apucăturile de acestea omenii se află vătămăși și batjocuriți și nici nu pun preț pe noul botez unguresc, ba îl despretuesc și ei între ei unul pre altul se numesc tot Ioan și Iulius ca și mai înainte.

Mi s'a spus și aceea prin unii cărturari de ai noștri, cumcă pre viitor tôte conspectele, precum și tabelele de dare le vor schimosi din românesce în unguresce cu nume cu tot, atuncea se veți mestecături de limbă, când din Iulius Păcuraru vor schimosi și scrie Juhász Gyula, era din Irimie—Imre și din Grigore—Gergely etc. va veni vremea încât acolo omenii unul pre altul după nume nu se vor pute cunosc. Acestea sunt isprăvile lui Banffy-pașa, pe care falsul profet din Peșta le aprobă și le aplaudă.

Alegerea de notar în Borgo-Prundu.

Valea Borgoului, 4 Iunie n. 1885.

Prin abdicarea d-lui Ușieri la postul de notar — carele, după cum fiecare Român borgovanu scie, era un om cu inimă cătră poporul necăjit și bun Român — stațiunea de notar cercual în Borgo-Prundu a devenit vacantă și s'a pus la concurs pe ziua de 30 Maiu e.

Cățiva Români buni din Borgo-Prundu au găsiu cu cale să publice concursul și într'o foia română, ca astfel cât mai mulți Români să potă concura la acest post, ca nu cumva la un capăt de vreme reprezentanța comunelor să vină în neplăcuta pozițiune, ca în lipsă de alți concurenți să alegă un străin într'un cerc curat românesc, cum e și alu Borgo-Prundului.

Din tôte părțile au și concurat o mulțime de Români, unul mai calificat decăt altul. — Dar ce se veți!! Intre concurenți a fost și un Ungur — nemnișu modern — și ce a făcut, ce n'a făcut patrioticele noastre solgăbiru Coales — pôte ca să facă merite, ca prin dênsele să întărească slaba temelie pre carea sta, s'eu dora cine mai scie din ce considerațiun, — destul că din o mulțime de concurenți români numai pre doi i-a aflat demni — de cumva se va alege unul din ei — de a servi sub domnia lui, și adecă, un Ungur, pentru că era impinemat, și un Român,

fiind că nu concurase și altu Ungur, s'eu pôte că o fi avut bune recomandațiuni. Destul că clica străinilor căți se află în Borgo-Prundu, în conțelegere cu puternicii sprijinitori ai ideii de stat maghiar — era cât pe aci să se încarce pe Ungurașul nostru în spinare, ba și acuma încă totu ne temem, că într'o bună dimineață ne vom trezi cu el; pentru că deu, în ziua de astăzi la ce nu te poți aștepta, și mai ales decând treimea fericitoare compusă din un Banffy, Pánczél și Coales ne dirigu destinele.

În ziua de alegere era 30 Maiu. Clica străinilor în semn de recunoștință »proștilor valachi« — după cum îi întitulă — pentru că cu brațele deschise i-au primit atunci, când nu aveau ce mânca și din sudora lor i-au îmbrăcat atunci, când erau numai în sdrențe, acuma după ce s'au căpătat la pene bune, după șisa Românilui, după ce rima și-a căpătat ochi ajungendu în represntanța comunală ca viriliști, deodată ei vrîu să mersore »olăhului nepriceput« cu ocaua. Consultatu-s'au, făcut-au planuri preste planuri, că cum ar pute aduce pe nemnișul Ungur ca notar, că veți... Dómne, numai acela le-ar fi putut trage focu la oia lor, așa după cum lor le-ar fi venit mai bine. Vădendu însă că pre lângă tôte recomandările din inimă ale d-lui solgăbiru Coales, proștii de olahi totu nu vrîu să se înțelească, ci vrîu să alegă un notar din a lor viță cu carele se potă vorbi, »amicii« noștri făcendu-și coda colac se abținură dela vot, amenințându totuși că vor protesta, pentru că se anuleze alegerea. Alegerea s'a întâmplat în cea mai bună ordine, alegendu-se de notar, numai din partea Românilor, un Român anume: Ardeleanu din comitatul Sătmarelui.

Că s'au rătăcit ori ba în alegere Români, viitorul ne va spune! Destul că Români și de astădată au mai căpătat o lecție, că ce însemnă a ocroti străinii, — atata câtă a cresce vipera la sinu! —

CORRESPONDENȚA NOSTRĂ DIN COMITATE.

Alba-Iulia, 8 Iunie 1885.

Domnule Redactor! Cu privire la corespondența d-lui avocat Mihaiu Cirlea, publicată în Nr. 114 a. c., mă rog a primi următoarea a mea

Dechiarățiune.

Domnul M. Cirlea, avocat în Alba-Iulia negă, cumcă ar fi eliminat limba română din usușu oficiosu alu magistratului urbanu și afirmă cumcă acesta deja mai înainte ar fi fost eschisă din usușu acelu magistrat prin subprefectul comitatului, deci nici predecesorul lui în aceea funcțiune nu ar fi putut refera și esmite decisiuni în limba română.

Eu, ca predecesor alu d-lui Cirlea în postul de asesor orfanal și senator magistratual din Alba-Iulia, în interesul adevărului istoric trebuie să dechiar, cumcă espunerea de susu contra adevărului, căci limba română s'a folosit în referada mea dela anul 1872 până la anul 1878 ultima Maiu, precând s'a întâmplat restaurațiunea magistratului și s'a ales în locul meu d. M. Cirlea ca asesor orfanal. De atunci nu mai sunt de văditu rezoluțiun s'eu referade românesce dela magistratul nostru.

Imi aduc bine aminte, cumcă înainte de restaurarea magistratului din anul 1878 la o ședință a scaunului orfanal, pre când tocmai referam o nisce cauze române în limba română, m'a apostrofat fostul primar subst. I., cumcă elu mulțămesc lui D-deu că de aci înainte nu va mai fi silitu a asculta referade române, căci

următorul meu în spe a datu reversu, că nu va scrie românesce.

Acastă dechiarățiune, făcută la un loc așa însemnat, a produs sansațiune între reprezentanții comunali români, cari aflându adevărul spose de d. subst. primar în clubul lor au decretatu spocolarmente un veto contra candidării d-lui C. la postul de asesor orfanal și toți Români au decisu a nu-i dá votul lor. Cu tôte că reprezentanții români i-au fost opritu concurarea la acest post, lăsându-i la celelalte posturi locu deschis, d-sa numai la postul de asesor orfanal a concurat și cu ajutorul Neromânilor iu alesu.

Singuru recunoșce, cumcă nu a folosit limba română, deci eu nu am a mai adauge nimic la cele din corespondența din Nr. 107 a »Gazetei Transilvaniei.«

Este adevăratu, că a fost ordinat cercetare disciplinară contra mea pentru folosirea limbei române, nu de cătră subprefectul, ci de comitele supremu Zeyk, de ore cătră anul 1874 urbea Alba-Iulia nu substa comitatului, ci era urbe liberă regescă. Onore comunității urbane de atunci, care a respinsu dela sine o atare folosire a legii sancționate, aprobându unanimu folosirea liberă a celor trei limbi usitate în țera.

Cu tôte că aveam diploma de avocat și-mi suridea un venit mai bun decăt cele 700 fl. v. a. salar, totuși am perseverat 4 ani încă în luptă pentru apărarea limbei române la acelu magistrat, și întregu aparatul de presiune pus la cale de a mă abate dela folosirea limbei române în oficiu a rămasu fără rezultatu. Nu speram nici odată ca lupta purtată să aibă o sorsă așa tragică, precum în fapt s'a întâmplat. Nu a fost lipsă ca d. reclamant C. să se părăsească postul pentru folosirea limbei române, căci usușu era reeunoscutu de lege și de facto, și nime nu putea pretinde ca elu să jertfescă ceva pentru lupta de a apăra usușu câștigat. De altminteala d-sa ca omu din o familie avută nu a fost necesitatu a recurge cu un preț de acastă natură la atare post și procedere. Am dîșu.

Rubina Patîșu,
advocatu și fostu senatoru în
Alba-Iulia.

STAREA RECOLTELOR ÎN ROMÂNIA.

Sub acestu titlu cetim în »Curierul Financiaru«. După scirile ce ne vin din țera, recolta anului curentu promite până acum — generalmente vorbindu — a fi forte abundentă. Atât grânele de tómnă cât și cele de primăveră se presintă în condițiuni, cari dau cele mai frumoase speranțe agricultorilor. Iată datele oficiale ce posedăm în această privință pentru cele mai multe județe: În județul Ilfov, situația recoltelor este mai pretutindenți bună, rapița e forte frumoasă, grânele de primăveră și porumburile sunt în plină vigore și vegetația e forte înaintată. Ploile ce au cădutu în zilele din urmă mai în întregul județu au făcutu multu bine recoltei. Din Botoșani se anunță, că ploile au fostu îndestul de abundente în acelu județ. În județul Brăila, la 16 și 17 Maiu, a ploat bine în opt comune, în celelalte se simte mare nevoia de ploia, cu tôte astea sēmănăturile n'au suferit încă până acum nimic. La Muscelu, Iași și Dolju au cădutu ploi abundente, din care causă recolta e cu totul satisfăcătoare. În Dorohoiu au cădutu ploi îndestulătoare dela 13 — 17 Maiu. Recoltele sunt mulțumire. În Putna seceta a făcutu mari stricțiuni. În Covurlui recolta în genere merge bine. În Vlașca va începe zilele astea seceratul rapiței, care e forte abundentă. În Huși starea recoltelor, afară de mic excepțiun, e mai puțin de câtu mediocră. În Teleormanu a începutu mai pretutindenți seceratul rapiței care, ca și în Vlașca, e forte frumoasă, starea celorlalte sēmănături e mulțumitoare. În Dâmbovița a cădutu grindină, care a causat mari stricțiuni; pe acolo pe unu a trecut curentul, grânele au fostu nimicite cu totul. Viele au suferit și ele mult. În Neamțu grânele suferu de rugină și pe alocurea de un felu de vermi, în ge-

FOILETON Ū.**Monumente pentru istoria Țerei Făgărașului**

D. Niculau Densușianu a publicat de curându în Bucuresci »Monumente pentru istoria Țerei Făgărașului«. culese — și adnotate — din publicațiunile istoricofilologice ale arhivelor statului. Spre a arăta însemnătatea acestei publicațiuni, reproducem aci introducerea, de care e însoțită noua publicațiune a d-lui Niculau Densușianu:

Istoriografu unguresc Antoiu Veranțiu, în prima jumătate a seculului alu XVI-lea (1533—1540), scria despre Români Transilvaniei următoarele:

»Nulla illis (Valachis) libertas, nulla nobilitas, nullum proprium jus, exceptis paucis districtum Haczeg incolentibus, in quo regia Decebali creditur extitisse, qui tempore Ioannis Hunyadi, inde oriundi, nobilitatem, quod semper contra Turcas pugnanti strenue affuerunt adepti sunt. Ceteri plebei omnes, Hungarorum coloni, nec in propriis sedibus, sed sparsi hinc et inde per totum regnum... vitam ducunt.«

Adecă:

»Români (Transilvaniei) nu se bucură de nici o libertate, nu au nici o nobilime, nu posedă nici un drept alu lor propriu, cu excepțiune de puținii Români, ce locuesc în districtul Hațegului, unde se crede că a existat capitala lui Decebalu. Români aceștia din (districtul Hațegului) au câștigat nobilitatea pe timpul lui Ioan Huniadi, care era născutu acolo, fiind că-lu ajutase

cu vitejă în luptele lui continue cu Turcii. Ceilalți sunt toți plebei, iobagi ai Ungurilor, nici nu au districtele lor proprie, ci trăiesc reslășiți pe ici și colea în tótă țera.«

Și această relatare, falsă cu desăvârșire, avu curioasă fericire să trecă de veritate istorică până în zilele noastre: Veranțiu era considerat ca fântână contimporană în ce privește epoca sa.

Astăzi însă știința istorică a făcutu progrese însemnate. Posedăm un material destul de vast și destul de frumos, ca să esaminăm cu ochii proprii relațiunile etnografice și politice ale seculului XV-lea și XVI-lea, putem în deplină cunoștință să cităm înaintea tribunalului istoric pe scriitorii de anecdote din acea epocă.

Anume scim astăzi cu o perfectă certitudine, că ținutul Hațegului, alu Hunedorei și Deveii, formau în vechime un complexu de districte românesce, cari se numiau în diplome: districtus olachales. Scim că înțegă nobilimea de acolo era o nobilime românescă, înțegem românescă în sensul etnic și politic. Scim că nobilimea această era o clasă socială diferită de nobilimea ungurescă, distinsă de ea prin originea, prin istoria și natura privilegiilor sale. Scim că această nobilime nu a fost creată de Ioan Huniadi (Corvinul), nici de regii Ungariei; că din contră, era o nobilime vechiă, alu cărei trecut se perde în întunereculu evului mediu. Această nobilime era numită în diplomele regilor unguresci: Nobiles ut dicitur Valachorum s'eu Nobiles Olachi (Valachi),

spre distincțiune de: Nobiles Hungari s'eu: veri nobiles regni nostri. Și pe lângă districtele românesce (districtus olachales), pe lângă nobilimea națională, mai există în țera Hațegului un dreptu particularu românesc. Românul nu putea fi lipsit de proprietatea sa, nici în casu de înaltă trădare, decăt numai decă era judecat de omenii săi: de nobilii, chinezii și bătrâni români. Donațiunile de moșii se făceau acolo cu totul sub alte condițiuni, decum vedem că se conferiau în ținuturile unguresce. Aflăm (aci în țera Hațegului) instituțiunea chineziatelor românesce, instituțiunea juraților români, un sistem românesc de imposite (quingagesima), totu atatea particularități străine de spiritul legislațiunii unguresce.

Atât de odată cu privire la Țera Hațegului.

În timpul din urmă un erudit bărbat alu Ungariei, d. Fr. Pesty, a publicat o frumoasă serie de documente cu raportu la Banatul Severinului, înțelegem aici partea Olteniei dincolo de Verciorova. Prețiosul materialu scos la lumină de d. Pesty ne descoperă într'un adevăr de mare importanță. Se constată adecă, că Banatul Severinului forma în sinul regatului unguresc o proviciă politică română; că era împărțit în 8 districte românesce; numite districtus olachales; că tôte districtele formau o unitate politică cu drepturi și libertăți particulare, cum erau de exemplu cele 7 județe ale Sășilor și 7 districte ale Săcilor din Transilvania; se constată că există în Banat numai o singură nobilime, și aceea era românescă; că ea se bucura de imunități

nera recolta e bună. In Râmnicu-Sărătú se simte mare trebuință de ploă. In Râmnicu-Vâlcei ploi favorabile. La Mehedinți agricultorii așteptă cu impaciță ploă. In Tecuci grânele suferă de secetă, in general, starea recoltelor e rea. La Tulcea recoltele bune. La Vâslui ploi suficiente. Sămănăturile promit mult. In Bacău se sêmețe mare lipsă de ploă.

ULTIME SCIRI.

„Oficiul Reuter“ e informată din Atena, că in insula Creta au izbucnit turburări.

In satul Museros lângă Valencia (Spania) s'au bolnăvit 13 persoane de coleră. Se vorbește că ar fi coleră asiatică.

Din Afghanistan a sosită o scire senșională, anume că Emirul Abdurrahman a murit. O scire particulară din Caucasu, spune că Emirul ar fi fost omorât chiar de suita sa. Scirea încă nu e confirmată.

La 6 Iunie a. m. a arsă una din cele mai mari fabrici ale Americii, marea fabrică de destilare din Des-Moines, in statul Iowa. Aprôpe o sută de persoane și-au aflat mórtea in flacări.

DIVERSE.

Monedele romane din Avramesci. — Cetimă in „Românul“: Cele 88 monede romane descoperite in pădurea dela Avramesci de d. S. Giuscă cuprindă perioada istoriei antice, dela Nero până la Commodus. Și anume, aceste monede se impartă pe Imperatorii și Imperatricile acestei perioade, după cum urmază: 1 piesă din timpul lui Nero (54—68 după Chr.) 2 piese Vitellius (69.) 11 piese Vespasianus (69—79). 8 piese Traianus (98—117.) 14 piese Hadrianus (117—138.) 2 piese L. Aelius (fiu adopt. a lui Hadrianus.) 20 piese Antonius Pius (138—161.) 13 piese Faustina (nevasta acestuia.) 12 piese Marcus Aurelius (161—180.) 1 piesă Faustina II a (nevasta acestuia.) 1 piesă L. Verus (161—169.) 1 piesă Lucilla (nevasta acestuia.) 1 piesă Commodus (180—192.) După cum se vede, cea mai mare parte din aceste monede și-au originea din perioada lui Vespasianu până la Marcu Aureliu; ér succesorii loră suntă reprezentați numai cu câte o piesă. Pe acelă timp, așa dér, când a fostă ingropată comóra dela Avramesci, este bine constatată că monedele dela Vespasianu până la Marcu Aureliu erau cele mai desă întrebuințate in circulațiune, fiind că perioada acestoră imperatoră nu putea să fie așa de îndepărtată dela timpul ingropării acestoră monede. Și fiind că noi nu putemă considera ingroparea (ascunderea) acestoră monede înainte de Commodus, apoi negreșit că nu ne vomă inșela de loc, decât vomă fiesă timpul ingropării acestei comoră: indată după Commodus. E ună faptă istorică constatată, că la anul 200 după Cristă, starea de lucruri in aceste ținuturi (ale României, Moldoviei, Basarabiei etc.) erau așa de critice și de nesigure, prin năvălirile barbarilor din țările învecinate, cară amenințau aceste ținuturi prin prădări și devastări, încâtă locuitorii Romani (Români) din Mol-

dova, de pe atunci, au avută motive puternice de a-și ascunde in pământ, ingropându-și averea loră, ce consta in nisece asemenea monede de argint. Valórea adevărată a prezentei descoperiri nu constă numai in singuraticile bucăți de monede, cară in adevăr se vedă așa de bine conservate, fiindă fiórte frumóse, ci mai cu sémă in aceea: că ele circula și se găsesă, pe acele timpuri, și intr'alte părți ale imperiului roman. Insemnătatea loră sciințifică zace mai cu sémă și in faptul nediscutat, că aceste prețioase monede s'au găsită in centrul Moldovei și încă grămadă la ună loc. Acestă faptă ne dă o lumină destulă de clară despre adevărata monedă ce circula cătră finele secolului al II-lea in Țările Dunărene. Până acum nu se putea sci cu siguranță, decât pe acelă timp întréga Moldovă fusese încorporată imperiului Roman, oră numai partea ei sudică. Cu această prețioasă descoperire însă, a acestoră monede in comuna Avramesci, mai cu sémă că ele suntă tóte, până la una romane, lucru rămâne deplin clarificat pentru sciința istoriei, că: pe la finele secolului al II-lea, afară de specia acestoră monede dela Avramesci, altele nu puteau avea cursă de a circula in țările acestea și că in consecință, întréga Moldovă in aceea epocă stetea suptă deplină stăpânire a Cesarilor roman. Este fiórte interesantă că tóte aceste 88 de bucăți de monedă au ună formată mică aprôpe egală și mai de aceeași greutate. O cercetare la fața locului la Avramesci, credă că ar fi neapărată necesară, din mai multe puncte de vedere, in respectul sciinței istorice. —

Dr. C. Schuchhardt.

Disciplină casnică. — Frederic Ray locuia cu familia sa la Siracusa, Statul New-York. D-na Ray era o femeie iute și și purta bărbatul cum s'ar dice pe degete. Intr'o di nefindă ceva in casă după placul ei, făcă despre această responsabilă pe bietul bărbat și i țină o muștrare lungă terminândă cu observațiunea, că nu era bună chiar de nimică și că ar face mai bine să ia o fringhiă și să se spânzure. Sentința a părută pôte cam aspră lui Frideric, însă elă fiindă făcută pentru disciplina conjugală, stete de se mai gândi câteva ore (nevasta nu i fixase momentul), apoi, conformă deprinderii, sfârși prin a i se supune fără murmur. Venindă nóptea și copii adormindă, luă fringhia de întinsă cămășile, se duse in grajdă și se spânzură d'o grindă. D-na Ray fu coprinsă de mare durere descoperindă corpul neînsufletit al acestui model de bărbat și ađi ea declară, că ună asemenea bărbat nu va mai găsi.

O ploă de brósce țestóse. — Citimă in ăiarul „News“ din Raleigh (Carolina de Nord), că intr'una din seri a fostă o furtună fiórte mare cu ploă spre nord-vest de acestă oraș. A trăsniță de trei ori intr'ună modă ingrozitoră; tóte casele din oraș s'au cutremurată până in temelile loră. Aceste trăsnete au fostă urmate de ună adevărată potop. După această ploă mare, s'a observat cu mare surprindere că strădele erau pline de brósce țestóse. Toți dică că aceste brósce au căđut in timpul ploiei. Aci nu este rară a se vedea in timpul de furtună ploandă pesci și brósce, și se crede că bróscele țestóse de cară este vorba au fostă ridicate de ună vârtejă ală mării și aruncate asupra orașului.

O țără ospitalieră. — In regatul Dahomei, ca să pótă pătrunde cineva, trebuie mai întâi să i se dea de

cătră ună șefă însărcinată cu paza granițelor o formidabilă venă de bou dreptă autorizare. Cu acestă pașaportă, călătorul pôte să pătrundă până in capitală, atunci regele îl chiamă la palat, unde îl obligă a locui in totă timpul șederei. Atunci óspetele, este sərbătorit, amusat in totă chipul, și ia parte la venătorile și la tóte ceremoniile regale. Inșă adesea oră, elă este păzită să nu fugă, in care casă ar fi pedepsit cu mórtea. S'au vedută călători cară, venindă pentru 48 de ore, au fostă siliți să stea câte duoi și mai mulți ani, in care timp ei deveniau așa de familiari cu regele, încâtă acesta le impunea a tăia capetele sclavilor spre a se amusa. Dér atențiunea regelui nu se opresce aci: călătorul in fiecare dimineță primește ca s'ă servescă o nouă virgină négră, lucru care se repetă pe totă timpul șederei lui la curtea regescă.

**

Cătă mănăncă ună paianjenă. — Ună Englesă escenrică, ca mulți Englesi de altminteri, a avută curiositatea să vedă cătă mănăncă ună paianjenă. Pentru această, elă a prinsă unul, l'a căntărită pe nemăncate și l'a închisă intr'o cutiă. După dejun l'a căntărită din nou și a vedută cu mare mirare, că paianjenul mănecăse de 4 oră cătă greutatea lui; după prândă însă, elă căntări de 9 oră, și după cină de 13 oră mai mult; la 8 ceasuri când i-a dată drumul, paianjinul alergă din nou după mănecare! In proporțiunea această ună omă, căntărendă 50 de oca, ar avea lipsă de ună bou grasă la dejun, de altă bou și șese oi grase la prândă, și de doi tauri, șese oi și patru porci la cină! In realitate însă, omul nu ia, ca porțiune de mănecare ăilnică, de cătă a 20-a parte din greutatea corpului său. Pentru ună omă de 70 kgr. d. e. e destulă 3 kgr. și ceva de hrană.

BIBLIOGRAFIA.

Monumente pentru istoria Țerei Făgărașului, culese și adnotate de Nicolau Densușianu. Bucuresci, tipografia Academiei române (Laboratorii români), Strada Academiei Nr. 26, 1885. Din publicațiunile istorico-filologice ale Arhivelor Statului

„Școlă practică“, magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară, de Vasile Petri, tom. IV, numărul 2 pro Maiu a. c. conține. Catechese școlare: I. Despre Dăeu (urmare). — Condimentă, condimente. Lecțiune din învățământul intuitiv. — Din calculul elementar. Lecțiuni esecutate in chipă monografică pe basa figurilor numerale: Tractarea numărului 5 (urmare). — Fraga. Lecțiune din botanică pentru școlă elementară. — Primele lecțiuni de geometriă, pentru despărțământul superior al școlilor elementare (urmare). — Ordinațiunea comisiei administrative a comitatului Bistrița-Năsăud, privitoare la lipsirea dela școlă. — Casuri de morte. — Bibliografiă. — Abonamentele cu 3 fl. pe anulă întregă a se adresa la redacțiune in Năsăud (Nassod, Transilvania).

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

și drepturi ce nu derivau dela regii Ungariei; că in fine in totă Bănătul era in vigore ună dreptă specială romănescă, numită jus volachie, antiqua lex districtuum volachicalium. Și despre tóte aceste momentóse împrejurări Veranțiu nu amintescă nimic.

Afară de Țera Hațegului și de Bănătul Severinului mai erau in partea meridională a Transilvaniei încă două provincie romănescă: Ducatul Făgărașului și ală Omlașului. Dar până acum relațiunile vechi ale acestoră provincie zacă in sinulă întunerecului. Nu cunóscemă nici seria completă a Ducilor, nici instituțiunile ce le-a întemeiată domnia romănescă in acele părți ale Transilvaniei.

Astăđi însă ne aflăm in plăcută pozițiune de a publica aici o colecțiune de documente cu privire la Țera Făgărașului, estrase din interesanta archivă a d-lui Ar. Densușianu, pentru cară îi adresez sincerile mele mulțumiri.

Documentele acestea revarsă o interesantă lumină asupra organizării sociale, politice, judiciare și militare, in scurtă asupra vechii constituțiunii a poporului român din Țera Făgărașului. Anume vedemă că in Făgărașă există numai o nobilime istorică, care și păstrase vechia sa nume de boeri și avea sigilul său propriu (sigillum Boeronum), că boeria din Țera Făgărașului nu era numai o simplă prerogativă nobilitară, dér era totodată și ună oficiu, in ce privește afacerile publice ale ținutului, că unica condițiune așa ăicendă inerentă a boeriei era să presteze servicii militare equestre, că boerimea de a-

colo și in timpul de pace era organizată milităresce, avendă căpitanul, locotenenții și decurionii săi. Aflămă mai departe, că se boerisau chiar și moșiile, adevă se investiau cu caracterul juridic ală acestei instituțiuni.

Și care era natura moșiilor boeresci din Țera Făgărașului? In prima liniă, ele ne apară ca averi ereditare și inalienabile ale familiei (haereditates boeriales), dér cu caracterul deplinei proprietăți pentru posesorul boer. La moșiile boeresci de aici nu aflămă restricțiunile feudalității, său raportul acelă precară dintre vasal și senior, astfel că proprietatea boerescă din Țera Făgărașului se distinge și de feudalitatea ungerescă și de feuda militaria (castrensia) ale Germanilor. Celă multă proprietatea boerescă din Făgărașă are o asemănare numai cu feuda haereditaria ale Longobarđilor din Italia.

In fine, aflămă in Făgărașă, întocmai ca in Hațeg și Bănătul Severinului, instituțiunea națională a celor 12 jurați și o mulțime de particularități ale dreptului consvetudinar romănesc, numit in Bănăt și in alte locuri „jus volachie“, „antiqua lex“, ér in Făgărașă: „legile vechi ale ținutului.“

Nu putemă incheia această espunere, fără a relevă aici o momentóasă împrejurare. Aceea ce formeză caracterul general ală nobilimei române din Făgărașă, Hațeg și Bănăt, este misiunea ei de a fi pururea in arme. Așa aflămă pe nobilii din Hațeg formandă o armată stabilă pe la castelele de acolo, pe nobilii din Bă-

nată apărând in continuu fortărețele și vadurile Dunării, ér pe boerii din Făgărașă in datina vechiă de a presta servicii militare equestre (more aliorum verorum natorum indubitatorum... Boeronum nostorum equis a frameis ad id aptis et convenientibus inservire). Pe când din contră nobilul ungeresc era chemat la arme numai in timpul de răboiu.

Este curiosă că această instituțiune militară o aflăm ca o vechiă consvetudine și la Români din peninsula balcanică. Lucius, cronicarul dalmatin, ne comunică despre Români din Bosnia și Dalmația următoarea interesantă notiță: „Numele Românilor — ăice densul — nu-lă aflăm in monumentele Dalmației înainte de anul 1300, și sub numele acesta se înțelegeau păstorii, ce locuiau in munții Bosniei, cară prestau servicii militare lui Mladin Banul Croației, Dalmației și ală Bosniei.“ Totă asemenea găsimă pe Români din Croația și pe Români din jurul Prizrentului.

Astfel nobilimea română și are originea sa in instituțiunea militară. Românilă a devenit boer și a fostă donată cu moși, fiindcă era militar, dér nu i s'a conferit nobilitatea pentru ca să-lă facă vasal și pentru ca prin donațiune și titlu să fiă obligat la servicii, cum este natura feudalității germane și ungerescă.

De aici se esplică și numirea nobilimei române de boeri (militaires, hommes de guerre), precum și caracterul nefeudal (alodial) ală moșiilor boeresci.

Cursul la bursa de Viena

din 6 Iunie st. n. 1885.

Rentă de aur 4%	98.85	Bonuri croato-slavone	102.-
Rentă de hârtie 5%	92.90	Despăgubire p. dijma de vin	—
Imprumutul căilor ferate ungare	146.75	Imprumutul cu premiu ung.	116.60
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung.	—	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	118.80
(1-ma emisiune)	98.-	Renta de hârtie austriacă	82.45
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung.	—	Renta de arg. austr.	82.05
(2-a emisiune)	122.50	Renta de aur austr.	107.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung.	—	Losurile din 1860	139.20
(3-a emisiune)	108.50	Acțiunile băncii austro-ungare	858.-
Bonuri rurale ungare	102.75	Act. băncii de credit ung.	287.75
Bonuri cu cl. de sortare	102.75	Act. băncii de credit austr.	288.50
Bonuri rurale Banat-Timiuș	102.-	Argintul — Galbin împărătesc	5.87
Bonuri cu cl. de sortare	101.-	Napoleon-d'ori	9.86
Bonuri rurale transilvane	101.25	Mărci 100 imp. germ.	60.95
		Londra 10 Livres sterlinge	124.30

Bursa de București.

Cota oficială dela 25 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vënd.
Renta română (5%)	—	90
Renta rom. amort. (5%)	—	93
» convert. (6%)	—	88
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	103 1/4
» » » (5%)	—	87 1/4
» » » (7%)	—	103 1/4
» » » (5%)	—	93
» » » (5%)	—	85 1/4
Banca națională a României	1200	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	282	—
» » Națională	230	—
Aur	10.20(%)	—
Bancnote austriace contra aur	—	—

Cursul pieței Brașov

din 8 Iunie st. v. 1885.

Bancnote românești	Cump.	8.94	Vënd.	8.96
Argint românesc	—	8.80	—	8.85
Napoleon-d'ori	—	9.84	—	9.87
Lire turcesci	—	11.10	—	11.15
Imperiali	—	10.10	—	10.15
Galbeni	—	5.80	—	5.84
Scrisurile fonc. Albina	—	100.50	—	101.-
Ruble Rusesci	—	124.—	—	125.—
Discontul	—	7—10 %	—	pe an.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Anunțăm acelor onorați cetitori, cari vor binevoi a se abona la foia noastră de aici încolo, că avem încă în rezervă numerul dela începutul anului 1885 prin urmare pot să aibă colecțiunea completă

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Conspectul operațiunilor institutului de credit și de economii „ALBINA“ în luna Maiu 1885.	
Intrate:	
Numerar din 31 Aprilie 1885	fl. 48,824.55
Depuner	107,228.12
Cambii răscumpărate	298,523.24
Imprumuturi ipotecari și alte imprumuturi	64,121.83
Interese și proviziuni	20,134.51
La fondul de pensune	34.25
Moneta vëndută	208,69.15
Efecte	8730.55
Conturi curente	124,049.55
Diverse	528.74
	fl. 693,444.49
Esıte:	
Depuner	fl. 105,991.05
Cambii escomptate	291,614.41
Imprumuturi ipotecari și alte imprumuturi	78,600.—
Interese pentru depuner	1205.83
Contribuțiune și competențe	1518.74
Salarie și spese	2-54.70
Moneta cumpărată	18,654.60
Conturi curente	135,637.13
Diverse	848.69
Numerar cu 31 Maiu 1885	56,519.34
	fl. 693,444.49

I. Lissal m. p. comptabil.

I. G. Ioanm m. p. directoru executiv.

Casse de feru sistemü Wertheim

ce resistă pe deplin în contra focului și nici nu se potü sparge, din renumita fabrică de casse

L. FLEISCHER

oferă pe prețuri convenabile în cele mai favorabile condițiuni și în tôte mărimile.

Iustinianu M. Grama,
depositarul fabricei în Brașovü.

Mersul trenurilor

pe linia Predealü-Budapesta și pe linia Teiușü-Aradü-Budapesta a călei ferate orientale de statü reg. ung.

Predealü-Budapesta					Budapesta—Predealü					Teiușü-Aradü-Budapesta				Budapesta-Aradü-Teiușü.				
	Trenü de persöne	Trenü accelerat	Trenü omnibus	Trenü omnibus		Trenü omnibus	Trenü accelerat	Trenü omnibus	Trenü de persöne	Trenü omnibus		Trenü omnibus	Trenü de persöne	Trenü accelerat	Trenü omnibus			
Bucuresci	—	5:00	7:45	—	Viena	—	7:15	—	—	—	Teiușü	11.09	—	3.56	Viena	11.00	7.15	—
Predealü	—	9:45	12.50	—	Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00	Alba-Iulia	11.46	—	4.27	Budapesta	8.05	1.45	8.00
Timișü	—	10.11	1.40	—	Szolnok	10.37	3.4	7.25	9.11	11.40	Vințulü de josü	12.20	—	4.53	Szolnok	11.02	3.44	11.40
Brașovü	—	10.44	2.27	—	P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31	Șibotü	12.52	—	5.19	Aradü	11.12	4.02	12.00
Feldiöra	6.22	10.51	2.55	—	Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—	Öräștiä	1.19	—	5.41	Glogovațü	3.37	7.53	5.25
Apatia	7.01	11.18	3.38	—	Värad-Velenceze	—	—	9.45	2.00	—	Șimeria (Piski)	1.48	—	6.08	Glogovațü	4.13	—	6.19
Agostonfalva	7.33	11.36	4.17	—	Fugyi-Väsärhely	—	—	9.59	2.11	—	Deva	2.35	—	6.39	Gyorok	4.38	—	6.48
Homorodü	8.01	11.51	4.47	—	Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—	Branicica	3.04	—	7.04	Paulișü	4.51	—	7.00
Hașfaleu	8.45	12.23	5.42	—	Rév	—	7.42	11.36	3.18	—	Ilia	3.36	—	7.29	Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Sighișöra	10.10	1.19	7.37	—	Bratca	—	—	12.10	3.41	—	Gurasada	3.50	—	7.41	Conopü	5.38	—	7.51
Elisabetopole	11.19	2.05	9.00	—	Bucia	—	—	12.45	4.01	—	Zam	4.25	—	8.12	Börzova	5.57	—	8.10
Mediașü	11.54	2.25	9.40	—	Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—	Soborșin	5.09	—	8.49	Soborșin	6.42	—	5.58
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—	Huedin	—	9.01	2.56	5.08	—	Börzova	5.56	—	9.29	Zam	7.14	—	9.28
Micäsasa	12.56	—	6.20	—	Stana	—	—	3.29	5.27	—	Conopü	6.18	—	9.49	Gurasada	7.43	—	9.56
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—	Aghiriș	—	—	4.06	5.50	—	Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23	Ilia	8.01	—	10.17
Crăciunelü	1.45	—	7.15	—	Ghirbëu	—	—	4.18	6.02	—	Paulișü	7.12	6.30	10.37	Branicica	8.21	—	10.38
Teiușü	2.11	3.40	7.43	—	Nedeșdu	—	—	4.35	6.24	—	Gyorok	7.27	6.47	10.52	Deva	8.47	—	11.05
Aiudü	2.55	4.01	8.22	—	Clușiu	—	10.00	5.05	6.43	—	Glogovațü	7.56	7.17	11.18	Șimeria (Piski)	9.05	—	11.23
Vințulü de susü	3.17	—	8.55	—	Apahida	12.00	10.16	—	7.00	—	Aradü	8.10	7.32	11.32	Öräștiä	10.10	—	12.24
Uiöra	3.24	—	9.04	—	Ghiriș	12.31	—	—	7.26	—	Szolnok	8.10	7.32	11.32	Șibotü	10.43	—	12.53
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—	Cucerdea	—	11.24	—	8.51	—	Budapesta	8.10	7.32	11.32	Vințulü de josü	11.04	—	1.22
Ghirisü	4.09	4.49	10.23	—	Uiöra	—	11.45	—	9.43	—	Viena	7.10	2.10	8.16	Alba-Iulia	11.19	—	1.10
Apahida	5.36	—	12.32	—	Vințulü de susü	—	—	—	9.51	—	Aradü-Timișöra	—	8.00	6.05	Teiușü	12.05	—	2.24
Clușiu	6.08	6.08	12.59	—	Aiudü	—	—	—	9.58	—								
Nedeșdu	6.29	—	8.00	—	Teiușü	—	—	—	10.24	—								
Ghirbëu	6.45	—	8.34	—	Crăciunelü	—	—	—	10.44	—								
Aghirișü	7.00	—	8.59	—	Biașü	—	—	—	11.28	—								
Stana	7.26	—	9.34	—	Micäsasa	—	—	—	11.44	—								
Huedinü	7.48	7.14	10.16	—	Copsa mică	—	—	—	12.18	—								
Ciucia	8.28	7.43	12.17	—	Mediașü	—	—	—	12.36	—								
Bracia	8.47	—	12.47	—	Elisabetopole	—	—	—	1.22	6.01								
Rév	9.06	—	1.21	—	Sighișöra	—	—	—	1.56	6.40								
Mezö-Telegd	9.26	8.22	2.05	—	Hașfaleu	—	—	—	2.34	7.20								
Fugyi-Väsärhely	10.01	8.48	3.08	—	Homorod	—	—	—	3.02	8.01								
Värad-Velințe	10.20	—	3.39	—	Agostonfalva	—	—	—	3.45	10.05								
Öradia-mare	10.37	9.13	4.05	—	Apatia	—	—	—	4.19	11.02								
P. Ladány	10.51	9.18	10.37	—	Feldiöra	—	—	—	4.34	11.37								
Szolnok	12.37	10.31	12.59	—	Brașovü	—	—	—	4.53	12.14								
Buda-pesta	6.00	2.10	10.05	10.30	Timișü	—	—	—	5.20	1.09								
Viena	6.35	2.45	10.50	—	Predealü	—	—	—	5.30	—								
	3.00	8.00	6.05	—	Bucuresci	—	—	—	6.07	—								
									6.32	—								
									7.30	—								
									11.35	—								

Nota: Orele de nöpte suntü cele dintre liniile gröse.